

Belangrijkste bevindingen SustainaBul MBO 2024

Algemene deelname en scores:

- Dit jaar namen 16 mbo-instellingen deel aan de SustainaBul MBO-benchmark, een lichte stijging ten opzichte van 2023 (15 instellingen). Twee instellingen deden mee op locatie- of opleidingsniveau, terwijl de overige 14 de vragenlijst hebben ingevuld namens hun gehele instelling. Vertaald naar studentenaantallen in het mbo vertegenwoordigen deze 16 instellingen 48% van de studenten.
- Deelname bestaat uit het beantwoorden van 23 vragen over duurzaamheid binnen de instelling, het geven van toelichting daarop en het aanleveren van bewijsmateriaal.
- Voor elke beantwoorde vraag kan een instelling punten behalen. In totaal konden er 300 punten worden behaald, verdeeld over vier categorieën: integraal beleid, onderwijs, praktijk en bedrijfsvoering.
- De beoordeling wordt collegiaal uitgevoerd door rankers van de deelnemende instellingen.
- Bij het beoordelen van de vragen wordt over het algemeen gekeken of een instelling visie, beleid én praktijkvoorbeelden heeft binnen het betreffende thema. De maximale score kan worden behaald als hier structureel sprake van is en er jaarlijks op wordt geëvalueerd en bijgesteld.
- Het gemiddelde totaal aantal behaalde punten steeg van 185 in 2023 naar 189 in 2024 (+1%). Hoewel de stijging beperkt is, laat dit zien dat duurzaamheid een steeds belangrijkere rol speelt in het mbo.

Trends in de hoogste en laagste scores:

- **Hoogste scores:**
Instellingen scoorden het hoogst op **instellingsvisie (84%)**, gevolgd door **interne en externe communicatie (80%)** en **visie op duurzaam onderwijs (73%)**.
 - **Wat betekent dit?**
Dit wijst erop dat instellingen steeds vaker een duidelijke strategische visie hebben op duurzaamheid en dit ook goed weten te communiceren, zowel intern als extern. Deze visies vormen een belangrijke basis, maar er is werk nodig om deze door te vertalen naar de praktijk.
- **Laagste scores:**
De laagste scores waren te zien bij **(I)BPV (43%)**, **waterbeleid (44%)** en **pedagogiek/didactiek (49%)**.
 - **Wat betekent dit?**
Deze lage scores geven aan dat duurzaamheid nog niet altijd goed wordt geïntegreerd in de beroepspraktijkvorming (stages), het beleid rondom watergebruik, en het didactische en pedagogische handelen van docenten. Hier ligt een belangrijke kans om studenten via de praktijk en lesmethoden meer bewust te maken van duurzaamheid.

Grootste veranderingen t.o.v. 2023:

- **Stijgingen:**
 - **Voedselbeleid (+23%):** Een hogere score op deze vraag die mogelijk te wijten is aan andere criteria t.o.v. 2023. De focus binnen deze vraag is verschoven naar het stimuleren van duurzame consumptie en daar lijken scholen beter op te scoren.
 - **Training van docenten (+14%):** Een teken dat instellingen meer investeren in de kennis en vaardigheden van hun onderwijzend personeel.
 - **Huisvestingsbeleid (+11%):** Dit omvat onder meer verduurzaming van gebouwen met aandacht voor o.a. circulariteit, klimaatadaptatie, natuurinclusiviteit.
- **Dalingen:**
 - **Mobiliteitsbeleid (-14%):** Deze daling is deels te verklaren doordat onderdelen van dit beleid dit jaar wettelijk verplicht zijn geworden, wat invloed heeft op de manier van

beoordeling. Monitoren van reisbewegingen van medewerkers is inmiddels wettelijke verplichting voor de instellingen en telt daarom niet meer zo zwaar mee in de punten.

- **Diversiteits- en inclusiviteitsbeleid (-14%):** Hier valt voor instellingen met name op het gebied van verankeren van alle acties in een overkoepelend beleid winst te behalen.
- **Netwerkvorming en samenwerking (-13%):** Een duiding hiervan kan zijn dat instellingen minder structureel aandacht besteden aan netwerkvorming en samenwerking, of minder duidelijk kunnen maken hoe structureel dit ingebed is in de organisatie.

Uitdagingen: van visie naar praktijk

- **Visie versus curriculum:**

Hoewel de visie op duurzaam onderwijs hoog scoort (73%), blijft de toepassing in het curriculum achter (59%). Dit roept de vraag op: hoe vertaal je een strategische visie naar concrete leeractiviteiten en meetbare resultaten?

- **Nieuwe vraag in 2024:**

Voor het eerst werd gevraagd naar of en hoe instellingen hun studenten bevragen hoe zij zelf eigenlijk die duurzaamheid in het onderwijs ervaren. Gemiddeld werd hier 2,5 van de 5 punten gescoord. Twee instellingen (ROC van Amsterdam-Flevoland en Yuverta) behaalden de maximale score. Dit laat zien dat er nog veel ruimte is om bij studenten na te gaan of de duurzame ambities van de instelling ook landen bij de studenten zelf.

Belangrijke inzichten per categorie:

1. **Integraal beleid:**

De hoogste scores worden behaald op strategische visie en beleidsvorming. De laagste scores zitten bij professionele ontwikkeling, vooral voor ondersteunend personeel. Wel zien we een lichte verbetering (+4%) in de training van niet-onderwijzend personeel.

2. **Onderwijs:**

Hier scoren instellingen hoog op visie op duurzaam onderwijs, maar pedagogiek en didactiek blijven achter. Opvallend is echter een stijging van 11% in deze categorie, wat duidt op een groeiende aandacht voor duurzame lesmethoden en pedagogisch handelen.

3. **Praktijk:**

De hoogste scores worden behaald op interne en externe communicatie, wat benadrukt dat instellingen hun duurzame inspanningen goed uitdragen. De laagste scores zijn voor (I)BPV. Er liggen dus veel kansen voor een betere integratie van duurzaamheid in stages en praktijkonderwijs.

4. **Bedrijfsvoering:**

De meeste punten worden behaald op huisvestingsbeleid, waar gevraagd wordt naar plannen, ambities en voorbeelden van duurzame huisvesting met aandacht voor o.a. circulariteit, CO2-neutraliteit, klimaatadaptatie. De laagste scores worden behaald op biodiversiteit, een thema dat vaak minder prioriteit krijgt binnen organisaties.

Koplopers en groeipotentieel:

- **Koplopers:** Instellingen die hoog scoren behalen maximale punten op instellingsvisie, energiebeleid, mobiliteitsbeleid en voedselbeleid. Ook hebben alle koplopers een stijging in hun score laten zien, wat duidt op het feit dat werken aan duurzaamheid nooit "klaar" is, ook als je al heel ver bent.
- **Versnellers:** Instellingen die grote stappen hebben weten te zetten sinds hun vorige deelname, blinken uit op interne communicatie en huisvestingsbeleid.
- **Kickstarters:** Deze instellingen doen het verrassend goed op visie en curriculum, wat laat zien dat ook nieuwkomers in de benchmark stevig aan de weg timmeren.

Conclusie:

De SustainaBul MBO 2024 laat zien dat mbo-instellingen vooruitgang boeken op duurzaamheid, vooral op

strategisch niveau en in communicatie. Tegelijkertijd liggen er kansen om duurzaamheid verder te integreren in het curriculum, stages en dagelijkse praktijk. Door samen te leren en goede voorbeelden te delen, kunnen mbo-instellingen hun impact vergroten en bijdragen aan een duurzame toekomst.